

Framgångsfaktorer vid överfallslarm

Copyright © BYA Arbetsmiljö, 2014

Upplaga: 1:1

Text: Dan Johansson BYA Våktarskolan och Per Martelius BYA Arbetsmiljö

Research och manusstöd: Maria Sjöstrand Jamskrift

Textbearbetning: Nils Östergren NyArbetsmiljo.se

Textunderlag: Framgångsfaktorer vid överfallslarm, projektrapport BYA Arbetsmiljö 2014

Projektgrupp: Joakim Borg Transport, Björn Ericsson G4S, Dan Johansson BYA Våktarskolan, Per Martelius BYA, Ulf Tavic Transport och Jonas Wolvan Securitas

Kapitlet *Grundkunskaper Överfallslarm* uppdaterat utdrag ur Johansson, D. & Bron, M. (2012). Grundförfarande för bevakningspersonal. Solna: BYA Våktarskolan.

Foto: Eddie Granlund

Layout och original: Ejheden & Ejheden Produktion AB, Stockholm

Tryck: Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB

Innehåll

FÖRORD	4
Avgränsning	4
Källor	4
Bakgrund	4
FAKTORER FÖR FRAMGÅNG	5
Grundläggande faktorer	5
Riskbedömning	5
Förebygga	5
Bemanning	5
Prioriteringsexempel	6
Branschens framgångsfaktorer	6
Projektgruppen om överfallslarm	6
Larmkedjan i MTO-perspektiv	7
Larmkedjan	7
MTO-perspektiv	7
1 Framgångsfaktorer i larmfasen	7
Människa	7
Teknik	7
Organisation	8
2 Framgångsfaktorer i mottagarfasen	8
Människa	8
Teknik	9
Organisation	9
3 Framgångsfaktorer i åtgärdsfasen	9
Människa	9
Teknik	10
Organisation	10
4 Framgångsfaktorer i assistansfasen	10
Obligatorisk krisplan	10
INTERNUTBILDNING ÖVERFALLSLARM	11
Förutsättningar	11
Kursplan	11
Mål	11
Syfte	11
Delmål	11
Planering	12
Resurser	12
Tid	12
Plats	12
Kursledare	12
Utrustning	12
Samverkan med larmmottagare	13
Begrepp	13
Larmtryckare	13
Larmmottagare	13
Åtgärdsresurs	13
Larmkedja	13
Metoder	13
Visa – instruera – öva	13
Drill	13
Praktiskt prov	14
Kommandoord	14
Genomförande	14
Teori	14
Praktiska moment del 1	14
Praktiskt prov del 1	15
Praktiska moment del 2	15
Praktiskt prov del 2	16
Avslutning	16
Kunskapskontroll överfallslarm	17

Förord

Skriften är nödvändig läsning för den i bevakningsbranschen som

- använder överfallslarm
- tar emot och hanterar larm
- arbetar med rutiner för larmhantering
- undervisar i larmhantering
- köper in utrustning

Läs om mänskliga, tekniska och organisatoriska faktorer som har betydelse för en effektiv larmkedja. Se kapitlet *Faktorer för framgång*. Kompetensutveckla med hjälp av mallen i Internutbildning *Överfallslarm* och instruktionerna i *Underläge*. Säkerställ en bra larmhantering med *Kunskapskontroll Överfallslarm*.

Avgränsning

Framgångsfaktorer, utbildningsmallar och kontrollfrågor i denna skrift avser hantering av överfallslarm i betydelsen *utrustning som bevakningspersonal bär på sig för att kalla på hjälp i samband med hot och våld*.

BYA definierar funktionen så här: Överfallslarm är ett larm som skall leda till snabb hjälp vid påtaglig risk för hot eller våld, eller inlett hot eller våld.

Källor

Informationen bygger på lagar samt kunskaper och erfarenheter i bevakningsbranschen. De har sammanställts av intervjuvar från flera yrkesgrupper och skyddsombud samt enkätsvar från ca 250 kursdeltagare i vidareutbildning i BYA Väktarskolan.

Bakgrund

Var tredje anmälan om arbetsolycka eller arbetssjukdom inom näringsgrenen säkerhet och bevakning hade åren 2009 – 2012 koppling till hot eller våld från person utanför företaget, enligt Arbetsmiljöverkets statistik.

Hot och våld är en samhällelig företeelse utanför bevakningsbranschens kontroll. Men statistiken ovan visar att det finns stora mänskliga och materiella vinster att uppnå av att förebygga att hot utvecklas till våld och av att mildra följderna av våld. Det ska ske genom att riskbedöma, försöka att eliminera riskerna, begränsa dem och i sista hand att använda skyddsutrustning.

Kvalitén i utformningen och hanteringen av överfallslarm varierar i bevakningsbranschen. Branschens arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer är därför överens om att sträva efter en gemensam helhetssyn på teknik och hantering av överfallslarm - från utrustning och larmtryckare till larmmottagare och åtgärd.

Skriften utgör ett av delmålen i BYA Arbetsmiljös projekt *Framgångsfaktorer vid överfallslarm*. Projektets övergripande mål är att förbättra hanteringen av och utbildningen om överfallslarm för bevakningspersonal.

Faktorer för framgång

Ett överfallslarm går. Ett akut problem har uppstått som ska åtgärdas snabbt. Framför allt ska det lösas med framgång.

Det här kapitlet förtecknar faktorer med koppling till bl a teknik, rutiner och utbildning som kan öka chansen att nå framgång. Först tar avsnittet *Grundläggande faktorer* upp de *bestämmelser* som påverkar förloppet. Till sist förtecknar avsnittet *Branschens framgångsfaktorer* slutsatser av erfarenheter och kunskaper om larmhantering, som olika yrkesgrupper, skyddsombud och kursdeltagare har bidragit med.

Grundläggande faktorer

Grundläggande faktorer bakom en framgångsrik larmhantering är att lagstadgade krav på *riskbedömning* och *riskförebyggande åtgärder* har följts.

Riskbedömning

Bevakningsuppdrag ska riskbedömas innan de utförs. Det ska ske i samverkan mellan bevakningsföretag, kund, samordningsansvarig, rådighetsansvarig och skyddsombud m.fl.

Riskbedömningen ska leda till beslut om förebyggande åtgärder och hur de ska prioriteras, men *förstahandsalternativet ska alltid vara att försöka ta bort en risk*.

Risker ska dokumenteras i instruktionerna för uppdraget. Bevakningsföretaget ska säkerställa att bevakningspersonalen förstår och följer instruktionerna. Dokumentationen ska uppdateras när nya riskbedömningar görs.

Se Arbetsmiljöhandbok BYA, Arbetsmiljölagen (1977:1160) och AFS 2001:01 Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Förebygga

Om en risk inte kan elimineras ska den i andra hand begränsas vid källan, i nästa steg minskas med gemensamma och individuella skyddsåtgärder samt som sista utväg begränsas med en varning för att risken kvarstår. *Se Prioritering* nedan.

Bemanning

En riskbedömning ska alltid avgöra om uppdraget ska utföras av en eller flera personer. Uppdraget får inte utföras av en ensam väktare om det finns en påtaglig risk för hot och våld. *Se AFS 1982:03 – Ensamarbete.*

Observera att om en riskbedömning visar att uppdraget kräver flera väktare och överfallslarm bör alla bära överfallslarm.

Använd då *Kunskapskontroll Överfallslarm* på sidan 17.

Prioriteringsexempel

Här följer ett teoretiskt exempel på var överfallslarm kan komma in som en riskförebyggande åtgärd. Exemplet gäller ett bevakningsuppdrag i (ej utanför) en fotbollsarena:

1. Tillträdesförbud för kända våldsverkare är ett sätt att ta bort riskkällan.
2. Inhägnad av supporterläktare *begränsar vid riskkällan*.
3. Utökad bemanning och/eller överfallslarm utgör en mänsklig respektive teknisk barriär mellan riskkälla och väktare av typen gemensam riskförebyggande åtgärd (begränsar konsekvensen).
4. Skyddsutrustning som t ex skyddsväst *begränsar individuella risker*.
5. Instruktioner (varningar) och övningar *begränsar kvarstående risker*.

Branschens framgångsfaktorer

De framgångsfaktorer som presenteras i följande avsnitt bygger på branschkunskap och praktiska erfarenheter av vad som fungerar bra när det gäller hantering av och rutiner med bärbara överfallslarm. Det är inte *vetenskapligt* säkerställt att alla faktorer har förväntad effekt.

Projektgruppen om överfallslarm

Branschkunskapen har samlats in, bearbetats och analyserats i ett BYA-projekt. Projektdeltagarna sammanfattade sin syn på överfallslarm i *Projekt 216 – Slutrapport – Framgångsfaktorer Vid Överfallslarm, BYA Arbetsmiljö 2014*:

”Ändamål och syfte: Ska tryckas när direkt angrepp eller hot om angrepp mot dig eller en kollega med en intention om att polisinsats behövs. Om larmtryckaren utsätter sig själv eller annan för ökad risk om larm trycks, då bör larm INTE tryckas.

Funktion: Fast eller mobilt, Överfallslarm ska vara en särskild funktion som är tydligt markerad, enkel att använda men som kräver en aktiv handling. Överfallslarm ska vara en prioriterad teknisk signal som är särskild från övrig kommunikation och kopplad till en mottagare med åtgärdsomöjlighet. Det ska vara tekniskt eller organisatoriskt möjligt att positionera larmtryckaren.

Utbildning/övning: All bevakningspersonal med uppdrag som kräver Överfallslarm, även larmmottagare, ska utbildas i praktisk och teoretisk hantering av Överfallslarm. Övning ska ske regelbundet.”

Larmkedjan i MTO-perspektiv

De enskilda framgångsfaktorerna förtecknas nedan kronologiskt i en *larmkedja*. De är också "sorterade" efter att ha analyserats i ett sk *MTO-perspektiv*.

Larmkedjan

Larmkedjan har tre faser som ska leda fram till resultatet i den fjärde:

1. Larm – personal hamnar i underläge eller motsvarande och aktiverar överfallslarmet.
2. Mottagning – mottagaren av larmet får vetskap om att det har aktiverats, får kontakt med larmtryckaren, tar reda på position och tar beslut om vilka åtgärder som krävs, tex att tillkalla polis och/eller kollegor.
3. Åtgärd – larmmottagaren kontaktar dem som ska utföra åtgärderna och dirigerar dem till platsen.
4. Assistans – larmtryckaren får hjälp – utan att åtgärderna förvärrar situationen eller att dem som utför åtgärderna kommer i underläge.

MTO-perspektiv

Förutom sorteringen i larmfaser har faktorerna analyserats med utgångspunkt från ett MTO-perspektiv. Det innebär att de har kopplats till en eller flera av följande kategorier:

- Människa (arbetstagare)
- Teknik (utrustning)
- Organisation (regler, instruktioner och kontroll).

Risker uppstår ofta genom en samverkan mellan två eller alla tre kategorierna. På motsvarande sätt kan riskförebyggande åtgärder analyseras fram. *Läs mer om MTO i Arbetsmiljöhandbok BYA.*

1 Framgångsfaktorer i larmfasen

Personal, som har hamnat i underläge eller motsvarande, ska aktivera överfallslarmet och kunna kommunicera med larmmottagaren.

Människa

Framgång gynnas av larmtryckaren har bra kunskap om

- i vilka situationer överfallslarmet ska aktiveras
- hur överfallslarmet placeras bäst
- hur överfallslarmet aktiveras
- överfallslarmets tekniska funktioner tex larm, samtal och medhörning
- hur kommunikation med larmmottagaren sker via larm- eller kommunikationsutrustning
- vad som händer och vad som förväntas av larmtryckaren när överfallslarmet har aktiverats.

Teknik

Framgång gynnas om överfallslarmet är

- möjligt att placera där det är enklast att aktivera
- enkelt att aktivera, tex att funktionernas placering och storlek är optimal
- hållbart, tex väder-, stöt- och dammtåligt
- driftsäkert, tex pålitlig strömförsörjning och förbindelse med den enhet som för larmsignalen vidare

- utrustat med talfunktion så att larmtryckaren kan ange position och händelseförlopp muntligt
- utrustat med GPS så att möjligheten att fastställa larmets position ökar
- försett med sändare av i förväg tidsbestämda positionskoder som kan öka möjligheten att positionera det tex till ett visst våningsplan
- utrustat med en funktion som avger en signal när larmet har tagits emot
- självkontrollerande så att ljus och ljud aktiveras när funktioner hotas, tex när batteriet och täckningen är svag
- utrustat med en alternativ kommunikationsfunktion för vanliga och prioriterade meddelanden, tex förtursanrop vid behov av hjälp utan att vara direkt angripen
- försett med en möjlighet att stänga av ljudet.

Organisation

Framgång gynnas om

- överfallslarmets funktioner har kontrollerats, tex att felaktiga uppladdningsrutiner har försämrat batteriets kapacitet
- en rutin för regelbundna funktionskontroller av överfallslarmet finns och följs
- utbildning i hantering av överfallslarm sker
- utbildningen övar aktivering av överfallslarmet under stress
- aktivering av överfallslarmet under stress och övrig hantering övas tillräckligt regelbundet
- instruktioner för praktiskt bruk, funktionstest, underhåll, utbildning och övning har upprättats
- instruktionerna är enkla att tillgå för personalen
- underhåll, funktionstest, utbildningar och övningar dokumenteras noga.

2 Framgångsfaktorer i mottagarfasen

Mottagaren av larmet, som har fått vetskap om att det har aktiverats och fått kontakt med larmtryckaren, ska ta reda på vilken hjälpsinsats som behövs var och fatta beslut om åtgärder, tex att tillkalla polis och/eller kollegor.

Människa

Framgång gynnas om mottagaren av ett överfallslarm har

- kompetens att ta emot ett överfallslarm
- kompetens att positionera ett överfallslarm
- kompetens att kommunicera med en larmtryckare
- kunskap om sina tekniska hjälpmedel för tex positionering och medhörning
- kännedom om den plats eller det objekt där larmtryckaren befinner sig, eller kan inhämta av någon i sin närhet
- har arbetat på fältet, tex för att kunna ge stöd via tal, bedöma situationen och fatta åtgärdsbeslut bättre
- kompetens att fatta de beslut som behövs för att påbörja åtgärdsfasen.

Teknik

Framgång gynnas om larmmottagarens utrustning

- är lättillgänglig
- är lättanvänd, självinstruerande
- är driftsäker
- har reservkraft för backupström
- har buggfri mjukvara
- avger ett ljud vid inkommande överfallslarm som inte kan förväxlas med andra signaler
- GPS-positionerar larmtryckaren
- medger röstkommunikation med larmtryckaren
- tar emot positionskoder
- medger snabb förbindelse med möjliga åtgärdsresurser, tex uppringning av polisen med ett enda kommando och effektiva handgrepp för kontakt med larmtryckarens kollegor och arbetsledning
- medger kommunikation med flera åtgärdsresurser samtidigt.

Organisation

Framgång gynnas om

- det finns rutiner för vad larmmottagaren ska göra vid ett överfallslarm
- rutinerna är tydliga med så få handlings- och beslutsmoment som möjligt
- utbildning sker av samtliga larmmottagare i hantering av inkommande larm
- utbildningen övar larmmottagning under stress
- övningar under stress genomförs regelbundet
- det finns rutiner för hur tex polis kontaktas vid ett överfallslarm
- utrustningen för att ta emot larm underhålls och funktionstestas regelbundet.
- instruktioner för praktiskt bruk, funktionstest, underhåll, utbildning och övning har upprättats
- instruktionerna är enkla att tillgå för personalen
- mottagarutrustningen alltid är bemannad av kompetent personal
- underhåll, funktionstest, utbildningar och övningar dokumenteras noga
- två larmmottagare kan dela på uppgifterna att hålla kontakt med larmtryckaren och dirigera hjälpinsatserna.

3 Framgångsfaktorer i åtgärdsfasen

Larmmottagaren ska kontakta dem som ska utföra åtgärderna och dirigera dem till platsen.

Människa

Framgång gynnas om

- larmmottagaren har kompetens att kontakta åtgärdsresurserna snabbt
- larmmottagaren kan delge åtgärdsresurserna information snabbt och effektivt, utan att glömma väsentligheter
- larmmottagaren har kunskap om hur åtgärdsresurserna är organiserade och arbetar samt vilken information de behöver

- åtgärdsresurserna är kompetenta att ta emot och agera på ett larm
- åtgärdsresurserna har kunskap om larmtryckarens yrkesroll.

Teknik

Framgång gynnas om larmmottagarens utrustning

- är lättillgänglig
- är lättanvänd, självinstruerande
- är driftsäker
- har reservkraft
- har buggfri mjukvara
- medger snabb förbindelse med möjliga åtgärdsresurser, tex uppringning av polisen med ett enda kommando och effektiva handgrepp för kontakt med larmtryckarens kollegor och arbetsledning
- medger kommunikation med flera åtgärdsresurser samtidigt.

Organisation

Framgång gynnas om

- det finns rutiner för hur larmmottagaren kontaktar åtgärdsresurserna
- rutinerna är tydliga med så få handhavande- och beslutsmoment som möjligt
- utbildning sker av samtliga larmmottagare i att kontakta och informera åtgärdsresurserna
- utbildningen övar kontakt- och informationsmomenten under stress
- övningar under stress genomförs regelbundet
- utrustningen för kommunikation med åtgärdsresurserna underhålls och funktionstestas regelbundet
- instruktioner för praktiskt bruk, funktionstest, underhåll, utbildning och övning har upprättats
- instruktionerna är enkla att tillgå för personalen
- underhåll, funktionstest, utbildningar och övningar dokumenteras noga
- två larmmottagare kan dela på uppgifterna att hålla kontakt med larmtryckaren och dirigera hjälpinsatserna
- det finns möjlighet och beredskap inom organisationen för att prioritera åtgärder vid ett överfallslarm.

4 Framgångsfaktorer i assistansfasen

Larmtryckaren får hjälp - utan att åtgärderna förvärrar situationen eller att dem som utför åtgärderna kommer i underläge.

Obligatorisk krisplan

Faktorerna i denna fas har inte analyserats. Observera att *AFS 1999:07 – Förstahjälpen och krisstöd* ålägger arbetsgivaren att ha en krisplan för fasen.

Internutbildning Överfallslarm

Det här kapitlet ger ett bevakningsföretag underlag för att planera och genomföra kurser för väktare i hantering av och rutinerna kring företagets *egna* överfallslarm. Kursplanen är därför allmänt hållen och utformad så att ett företag kan anpassa den till interna förhållanden.

Förutsättningar

För att genomföra utbildningen enligt kursplanen nedan

- behöver företaget kunna tillföra de fakta om egen teknik och rutiner som ska läras ut
- bör kursledare och deltagare ha genomgått Grundutbildning till väktare vid BYA Väktarskolan.
- bör kursledaren vara väl insatt i kapitlen Underlägen och Tillsyn i Grundförfarande för bevakningspersonal, BYA Väktarskolan, Solna 2012.

Kursplan

Mål

Deltagarna ska kunna använda sitt överfallslarm i en stressad situation.

Syfte

Larmkedjor ska bli snabbare och säkrare så att assistansen till larmtryckaren kommer snabbare och är mer korrekt.

Delmål

Deltagaren ska visa att han/hon kan

- placera överfallslarmet på bästa stället på sin uniform eller sitt uniformsbälte
- avgöra om överfallslarmet fungerar
- aktivera överfallslarmet utan att titta på det
- kommunicera med larmmottagaren efter aktiverat överfallslarm
- återkalla feltryck.

Deltagaren ska kunna redogöra för

- vilken information som larmmottagare behöver när överfallslarmet har aktiverats
- vad larmmottagare gör när ett överfallslarm har aktiverats.

Planering

Resurser

Tid

Tidsåtgången avgörs bla av

- antalet deltagare per kursledare och
- deltagarnas förkunskaper.

Beräkna tidsåtgång för att vissa praktiska moment kan kräva att kursledaren instruerar kursdeltagare individuellt. Avsätt tid för att informera deltagare som saknar förkunskaper från BYA:s Vaktargrundutbildning om innehållet i kapitlen Underlägen och Tillsyn i Grundförfarande för bevakningspersonal, BYA Vaktarskolan, Solna 2012.

Plats

Avskild plats där annan verksamhet inte stör eller störs.

Kursledare

- Kursledare som uppfyller förkunskapskraven och är väl insatt i företagets rutiner och hur egna överfallslarm hanteras.
- En kursledare per högst tio deltagare rekommenderas.

Utrustning

- Det överfallslarm som deltagaren ska tjänstgöra med, ett per person.
- Deltagarna ska bära den uniform som de i regel använder i kombination med överfallslarm.
- Skrivtavla eller blädderblock.

Samverkan med larmmottagare

Utbildningen ger bättre resultat om deltagarna får möjlighet att aktivera sina överfallslarm. Förbered i så fall genom att tidsplanera utbildningen i samarbete med larmmottagaren. Meddela också larmmottagaren vilka larmenheter som används i utbildningen.

Utbildningen ger bäst resultat om deltagarna dessutom får möjlighet att kommunicera med en larmmottagare. Tänk på att ett sådant moment i utbildningen övar även larmmottagaren.

Glöm inte att för säkerhets skull meddela larmmottagaren när utbildningen är avslutad och inkommande signaler från de aktuella enheterna ska betraktas som skarpa igen.

Begrepp

Följande begrepp används i kursen:

Larmtryckare

Person som aktiverar överfallslarm.

Larmmottagare

Person som tar emot och bearbetar överfallslarm.

Åtgärdsresurs

Polis och/eller bevakningspersonal och liknande som skickas till larmtryckare.

Larmkedja

1. Larm – personal hamnar i underläge eller motsvarande och aktiverar överfallslarmet.
2. Mottagning – mottagaren av larmet får vetskap om att det har aktiverats, får kontakt med larmtryckaren, tar reda på position och tar beslut om vilka åtgärder som krävs, tex att tillkalla polis och/eller kollegor.
3. Åtgärd – larmmottagaren kontaktar dem som ska utföra åtgärderna och dirigerar dem till platsen.
4. Assistans – larmtryckaren får hjälp - utan att åtgärderna förvärrar situationen eller att dem som utför åtgärderna kommer i underläge.

Metoder

Följande metoder kommer till användning i kursen:

Visa – instruera – öva

Utbildningsmetod där lärare först förevisar en teknik i sin helhet. Det ger deltagarna en målbild av hur tekniken ska se ut när den används rätt. Därefter instrueras tekniken steg för steg. Till sist övar eleven under handledning.

Drill

En utbildnings- och träningsmetod där en teknik delats upp i moment. Momenten repeteras var för sig och så småningom som en helhet. Avsikten är att eleven ska kunna utföra tekniken med automatik utan att tänka på delmomenten.

Praktiskt prov

En utbildningskontroll som kräver en fysisk aktivitet och som kan vara

- selektiv – deltagaren kan bli godkänd/underkänd, eller
- formativ – elevens lärande under provet utgör examinationen.

Kommandoord

En muntlig utlösningssignal med syftet att koppla ihop ett ord med ett visst mönster eller moment.

Text ska en deltagare aktivera sitt överfallslarm först när kursledaren har utropat ordet "Larma".

Genomförande

Teori

Redogör för:

1. Så ska överfallslarmet användas.
2. Då ska väktaren bära överfallslarm, enligt företagets rutiner för riskbedömning och utrustningspolicy. Konsultera vid behov kursdeltagarnas arbetsmiljöansvarige chef.
3. Där hämtar väktaren överfallslarmet och så ska det registreras hos larmmottagaren knutet till väktarens namn, enligt företagets rutiner. Konsultera vid behov gruppleddare eller arbetsledare och larmmottagare.
4. Så funktionskontrollerar väktaren sitt överfallslarm före en tjänstgöring. Konsultera gruppleddare eller arbetsledare och tekniskt personal. Se även Teknik-kategorierna i avsnittet Larmkedjan i MTO-perspektiv sidan 7 och framåt.
5. Så gör väktaren om överfallslarmet inte är fullt funktionsdugligt
6. Detta händer hos larmmottagaren när ett överfallslarm aktiveras. Konsultera vid behov gruppleddare eller arbetsledare samt larmmottagaren.
7. Så fort får väktaren denna hjälp, enligt gruppleddare eller arbetsledare samt larmmottagaren.

Beskriv:

En situation i företaget där det var befogat att trycka överfallslarm och larmkedjan fungerade så som det är tänkt. Poängtera vad larmtryckaren, mottagaren och åtgärdsresurserna gjorde rätt.

Kontrollera:

Formulera frågor till deltagarna av punkterna 1 - 7 ovan ("Hur ska...", "När ska..." osv).

Repetera:

Repetera de punkter som deltagarna inte har förstått.

Praktiska moment del 1

Dela ut överfallslarm till deltagarna.

Använd metoden Visa – instruera – öva (se ovan) för att gå igenom hur

1. hur väktaren slår på enheten
2. funktionskontrollerar den och
3. placerar den bäst på uniformen eller i utrustningsbältet

Praktiskt prov del 1

Låt deltagarna själva

1. slå på överfallslarmen
2. utföra funktionskontroll och
3. placera larmet rätt.

Repetera de teoretiska och praktiska moment i föregående delar som deltagarna misslyckas med. Fortsätt med praktiskt prov och repetition tills deltagarna kan utföra de tre momenten rätt.

Praktiska moment del 2

A: Momentet ska genomföras med metoden Visa – instruera – öva, med avstängda överfall larm och omfatta

1. hur överfallslarmet aktiveras
2. vad väktaren ska göra när larmet har aktiverats, tex vilken information larmmottagaren bör få om larmet har en talfunktion
3. hur väktaren återkallar ett feltryck.

Låt deltagarna träna på att hitta funktionen för att aktivera larmet och på att utlösa det. Säkerställ att de gör det som krävs för att en larmsignal skulle ha skickats om överfallslarmet hade varit påslaget, tex håller in en knapp den tid som krävs.

B: Använd metoden Drill (se ovan) med minst tio repetitioner för att deltagarna ska lära sig att utföra följande delmoment på kommando, fortfarande med avstängt larm:

1. Uttala kommandot Larmberedskap: Deltagaren ska hitta larmfunktionen och placera fingret på den utan att titta på den.
2. Uttala kommandot Larma: Deltagaren ska göra det som krävs för att aktivera larmet.
3. Uttala kommandot Kommunicera (om larmet har en talfunktion): Deltagaren ska då i korthet beskriva en situation som det är tänkbart att han eller hon hamnar i enligt mallen: Var han eller hon befinner sig, vad som händer och vilken hjälp som är nödvändig, tex "Tvärgränd 1, PCD Import, underläge, person hotar med järnrör, behöver polis."

C: Sammanställ momenten A och B till en helhetsövning. Larmet ska fortfarande vara avstängt. Deltagaren ska aktivera larmet och kommunicera var, vad och vilken hjälp utan att titta på det. Det ska utföras sammanlagt minst tio gånger i positionerna

- stående
- springande
- sittande.

Gå från deltagare till deltagare och ge stöd i utförandet.

Praktiskt prov del 2

Deltagarna ska slå på sina överfallslarm och fästa dem på avsedd plats.

Inför kursledaren ska deltagarna sedan visa, en och en, att de kan

1. aktivera larmet utan att titta på det och
2. kommunicera ett budskap till larmmottagaren som innehåller position och händelse i rätt ordning.

Båda momenten ska utföras rätt för att bli godkänd.

Deltagare som inte godkänns göra om hela eller delar av utbildningen och gör provet igen.

Avslutning

Avdramatisera utbildningen för den som är nyanställd och kanske oroas tex av föreställningen att väktare kommer i underläge ofta. Det kan ske tex genom att leda ett samtal mellan kursdeltagarna om erfarenheter av underläge och larmkedja.

För att samtalet ska bli konstruktivt och bidra till kursmålet är det viktigt att lyfta fram vad som fungerar bra – framgångsfaktorerna – och påpeka att de har övats intensivt under utbildningen just för att öka tryggheten i arbetet.

Påminn om att överfallslarmet och kunskaperna om hanteringen är till för att ge ökad trygghet och att det finns resurser som ska, vill och kan hjälpa den som aktiverar larmet.

Avsluta med att poängtera att det är bättre att trycka en gång för mycket än för lite – att bara den psom var där kan döma i efterhand.

Kunskapskontroll Överfallslarm

Kunskapskontroll av väktare om hantering av och rutiner kring överfallslarm. Avsedd att användas inför ett uppdrag och/eller i samband Internutbildning Överfallslarm sidan 11.

1. När ska en väktare utrustas med överfallslarm?

---

2. Var kan överfallslarmet hämtas ut?

---

3. Hur ska väktaren meddela larmmottagaren vem som bär vilket överfallslarm?

---

4. Hur ska funktionskontrollen av överfallslarmet utföras?

---

5. Vad ska väktaren göra om överfallslarmet inte fungerar som det ska?

---

6. Hur aktiveras överfallslarmet?

---

7. Hur fastställs positionen för aktiverat överfallslarm?

---

8. Hur får larmtryckaren bekräftelsen på larmet har mottagits?

---

9. Vilken hjälp kan larmtryckaren förvänta sig?

---

10. Vilka övriga funktioner finns på överfallslarmet (tex medhörning och volym)?

---

11. Hur kan väktaren prova sitt överfallslarm mot larmmottagaren?

---

12. Hur återkallas ett feltryck?

---

13. Hur ska en väktare kalla på hjälp till en annan väktare som angrips?

---

14. Vad ska väktaren göra i radioskugga?

Svaren avser (namn och befattning):

Checklistan har fyllts i av (namn och befattning):

Datum:

BYA.
Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd